

Költészet Napja 2011-04-11

Amikor ezelőtt sok éve megírtam első versemet, nem a világot akartam megváltani. Egyszerűen csak kényszert éreztem arra, hogy egyes gondolataimat papírra írjam. A költészetben ez a szakrális, a transzcendens dolog, ugyanis eddig senkinek sem sikerült azt érthetően és elfogadhatóan megmagyarázni, miért érez valaki kényszert arra, hogy írjon? Hogy másféleképpen írjon, mint ahogy a hétköznapiakban beszél? Hogy képeket, hasonlatokat, jelképeket, álmokat írjon bele a szövegbe? Hogy százféléleképpen írja le azt, hogy igen, vagy azt, hogy nem, vagy azt, hogy szép?

Sokszor brutális, és hétköznapian szürke világunkban egyelőre megőrizte szakralitását a költészet. Mondom ezt akkor is, ha a húsz évvel ezelőtti rendszerváltozás óta bizony sok mindenre szükség van sokak szerint az élethez (természetesen elsősorban a pénzre gondolnak ezek az emberek), csak a művészetekre, a versre nem. Az elmúlt időszak folyamatai nyomán a verselés, az irodalom célja hivatalosan, a politika szemszögéből ugyan csorbát szenvedett (mondhatni, mára szinte céltalanná, okafogyottá vált), sokszor érthetetlen, kibogozhatatlan, értelmetlen versekkel találkozunk a felkapott, mérvadóknak kikiáltott kánoncsinálók lapjaiban, (tehát nem kényszerből született verseket!!) ám, ezek ellenére sem veszett ki az igény a befogadókba arra, hogy valaki közvetítse felénk a szakrális élményeket, a transzcendens igazságokat. „Nem csak kenyérral él az ember, hanem mindenféle igével...” – olvashatjuk Máté evangéliumában. Valóban, akkor sem csak kenyérral éltek az emberek, és azóta sem csak azzal. Ám, ahhoz, hogy megérezzük a hiányt, valamit előbb el kell veszítenünk! Ahhoz, hogy sóvárogassunk a szebb, a tisztességesebb, az emberibb után, meg kell tapasztalnunk, milyen a hazug, tisztességtelen, és embertelen környezet. Nem nagy öröm ez a tapasztalatszerzés, sőt, egyszerűen fájdalmas. Gondolkodó ember számára mindenképpen az. De az, hogy ezek után mégis csak ezek gondolják manapság is azt, hogy verset kell írniuk, az, hogy ismét csak ezek gondolják azt, hogy verset kell olvasniuk, s a versekkel mehet előrébb a világ, reményre ad okot.

József Attila születésnapját ünnepeljük ma. József Attila számomra, sokunk számára maga volt a költészet. Nagyon korán kiszakadt a „való világból”, s mint azok, akik egy másikba vágnak, ebben nem boldogulhatnak sohasem. Ő sem boldogult. Hamar rájött, hamar megértette vele a huszas-harmincas évek Józsefvárosi, magyarországi valósága, hogy kenyérral is él az ember, s ha az nincs valakinek, a legszebb gondolatai is kiveszhetnek. De József Attila épp így, ebben a környezetben tanult meg látni, mindent meglátni. Éhesen. Fázva, nagyritkán „dözsölve” a javakban, a szerelemben, de többnyire meg-, és átélve a hiányt! A költő életének ezek szerint a hiány ad értelmet!?! Kiéneklé, jellemzi, okát keresi, megpróbálja betölteni, eltüntetni. József Attila is a hiány miatt emelkedhetett kortársai fölé, a hiány megéneklése miatt lett belőle több generáció kedvelt költője, s marad is az, míg a magyar kultúra létezik. A hiány, mondom. Nem érdekes? Valami, ami nincs, ilyen nagy hatással van arra, ami van!

Ezen a napon hagyományosan megkoszorúzzák a József Attila budapesti emléktábláját egykori lakóhelyén, a ferencvárosi Gát utca 3-ban, valamint a Liszt Ferenc téri József Attila-szobrot is. A Ferencvárosban számos más helyszínen is rendeznek programokat, az Uránia Nemzeti Filmszínházban filmvetítéssel, a Petőfi Irodalmi Múzeumban József Attila levelezéséből összeállított műsorral emlékeznek a költőre. A Gödör Klub Népszavazás címmel tart rendezvényt. A Magyar Írószövetség Csepelen ünnepel, Debrecenben pedig a Csokonai Színházzal közös költői estre várják a közönséget. A Magyar Versmondók Egyesülete Lőrinciben pódiumi estet rendez, Diósdon ötszáz diák szaval és énekel egyszerre, Gödöllőn, Győrött és Debrecenben is maratoni versolvasással várják a költészet szerelmeseit,

Zalaegerszezen helyi költők olvasnak verseikből, Veszprémben idén is útjára indul a versbusz, Nyíregyházán közös versmondásra várják a város lakóit, Pécssett Hobo József Attila-estjét is láthatja a közönség, Kaposváron pedig formabontó versünnepet tart a Csiky Gergely Színház.

Csak néhány kiragadott program a mai nap eseményeiből. Láthatjuk, hogy a Költészet Napja mára az egyik legcivilibb, és az egyik legértelmesebb mai magyar ünnepünké lett! József Attila, és minden eddig élt költőtársa örülne, ha láthatná, hogy a lelkekben milyen mélyen élnek a versek, a költészet.

Most már csak egy bosszant, ha a verset mindenki érti, a világ miért marad mégis ugyanolyan?

2011-04-11

Karaffa Gyula